

ΤΟ ΠΟΛΙΤΕΥΜΑ ΤΗΣ ΝΟΜΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ:
Η ΘΕΣΜΙΚΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΩΣ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΗ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ

Του Ιάσονα Κουτούφαρη-Μαλανδρίνου, φοιτητή Νομικής

*Από δὲ οἷας τε ἐπιτηδεύσεως ἴμεν ἐπ' αὐτὰ
καὶ μεθ' οἷας πολιτείας
καὶ τρόπων ἐξ οἷων μεγάλα γενήσεται...¹*

*Περικλέους Ἐπιτάφιος, 36,
ελαφρώς παραφρασμένο*

Διάχυτος είναι σήμερα ο φόβος για όσα επιφέρει ο νόμος 4009/2011, αλλά και η απορία γιατί η πλειοψηφία των φοιτητών αδιαφορεί ή συμπαρατάσσεται ή, εν πάση περιπτώσει, δεν αντιδρά δυναμικά στον νέο νόμο. Υπό την σκιά του νόμου -που επεμβαίνει βίαια στα εσωτερικά του Πανεπιστημίου, καταστρατηγώντας την αυτοδιοίκησή του, υποβαθμίζει την συμμετοχή του φοιτητικού σώματος στην συνδιοίκηση, και εξαρτά από οικονομιστικά κριτήρια αποδοτικότητας την προώθηση της γνωστικής-ερευνητικής διαδικασίας- το ερώτημα τίθεται ως εξής: πώς και πού στοχεύοντας πρέπει να οργανώνεται το φοιτητικό σώμα;

Για πολλούς φοιτητές, η ενασχόληση με τον συνδικαλισμό και την πολιτική σημαίνει την ένταξη σε κάποια παράταξη, συνεπαγόμενη ευθύνες που δεν είναι πρόθυμοι να αναλάβουν. Αποτέλεσμα η επάφηση του φοιτητικού συνδικαλισμού σε επαγγελματίες συνδικαλιστές, που εποφθαλμιούν μία μελλοντική θέση εξουσίας -ή νόμιμης αντεξουσίας. Αποτέλεσμα απογοητευτικό, μά όχι και μη αναμενόμενο: πώς είναι δυνατόν να μην γιγαντωθεί το νοσηρό αυτό σύστημα εντός ενός θεσμικού πλαισίου, που το μόνο το οποίο επιφυλάσσει στον φοιτητή ως αποφασιστική αρμοδιότητα είναι μία ψήφος στις εαρινές εκλογές;

Πράγματι, κατά την υπόλοιπη διάρκεια του έτους, το μόνο που απαιτείται από τον φοιτητή είναι να παρίσταται αραιά και πού στις ψηφοφορίες κρίσιμων Γενικών Συνελεύσεων: τα «τραινάκια» της ΔΑΠ-ΝΔΦΚ αποτελούν ένα αποκρουστικό θέαμα που οι περισσότεροί μας έχουμε αντικρίσει. Και το κερασάκι στην τούρτα: για να μην νοιώθεις απλώς ένας οπαδός, μπορείς να συμμετάσχεις και στο ψηφοδέλτιο της αγαπημένης σου παράταξης- μαζί με τους υπολοίπους οπαδούς που απέκτησαν το αντίστοιχο προνόμιο.

Αυτό που επειγόντως χρειαζόμαστε σήμερα για να αντιμετωπίσουμε τον νόμο Διαμαντοπούλου είναι η θεσμική ανάταση και η διευρυμένη ανάταξη. Ας μην παρεξηγηθώ: το Πανεπιστήμιο ως προνομιακός δημόσιος χώρος διαβούλευσης μπορεί να συμπεριλάβει κάθε κομματική, φιλοσοφική, ή θρησκευτική πεποίθηση, και είναι ανοικτό σε κάθε ομάδα ή μεμονωμένο φοιτητή, ανεξαρτήτως της ταξικής τους θέσης ή τοποθέτησης.

Εν τούτοις, ο φοιτητικός συνδικαλισμός και η θεσμική του αποτύπωση δεν έγκεινται σε τίποτε από τα παραπάνω: στόχος τους δεν είναι ούτε η εφαρμογή ενός κομματικού προγράμματος, ούτε η υλοποίηση ενός φιλοσοφικού συστήματος, ούτε η κυριαρχηση ενός θρησκευάματος, ούτε η εγκαθίδρυση ταξικών φραγμών.

---

¹ Εκπληρώνοντας ποιούς στόχους θα φτάσουμε σ' αυτό το σημείο και με ποιό πολίτευμα και ποιούς τρόπους θα προκύψουν σημαντικά αποτελέσματα...

Αν το Πανεπιστήμιο είναι κοινότητα διδασκόντων και διδασκομένων και αποτελεί ιδιαίτερο κοινωνικό χώρο, αφιερωμένο στην ελεύθερη έρευνα και διδασκαλία, τον ελεύθερο στοχασμό και την δημόσια διαβούλευση, τότε είναι φανερό ότι η φοιτητική συνδικαλιστική δράση -δηλαδή κάθε κίνηση που υπερασπίζεται τα ακαδημαϊκά συμφέροντα- οφείλει να εναρμονίζεται με ορισμένους στόχους: 1) την προάσπιση της ανεξαρτησίας του Πανεπιστημίου απέναντι σε κάθε εξωγενή άσκηση εξουσίας, 2) την διαμόρφωση ισότιμων σχέσεων φοιτητών και καθηγητών, και 3) την διασφάλιση της απρόσκοπτης (ανα)παραγωγής της γνώσης. Οι τρεις αυτοί θεμελιώδεις και αλληλένδετοι στόχοι -πραγματικά κατακρεουργηθέντες από τον νέο νόμο- δεν συνιστούν θέσφατα: απορρέουν από την λειτουργία του Πανεπιστημίου ως κοινωνικοϊστορικού θεσμού.

Η υπέρβαση των παραπάνω στόχων επαφίεται στην ανεπτυγμένη ακαδημαϊκή συνείδηση των φοιτητών. Όμως, θα ρωτήσει κάποιος, δεν θα πρέπει να επικρατεί η δημοκρατία στους φοιτητικούς θεσμούς; Με άλλα λόγια, τι γίνεται όταν η πλειοψηφία των φοιτητών αντιτίθεται στους στόχους που μόλις εξετάθησαν; Τελικώς, είναι προτιμώτερο να ακολουθήσουμε μία αφηρημένη σκοποθεσία ή την γνώμη των περισσοτέρων; Τέτοια ερωτήματα, που τέθηκαν προσφάτως αναφορικά κυρίως με το ζήτημα της «νομιμότητας» μίας μη μαζικής κατάληψης, συντελουμένης κατ' αντίθεσιν προς την πλειοψηφούσα αντίληψη, είναι στ' αλήθεια εξαιρετικά ενδιαφέροντα, αλλά δεν μάς απασχολούν εδώ.

Οι οργανωτικές δομές ενός θεσμού δεν καθορίζονται από όσους συνωθούνται υπό την σκέπη του, αδιάφοροι ή και εχθρικοί για την ύπαρξη και διατήρησή του, αλλά από εκείνους που συνειδητά ανήκουν σε αυτόν: αυτή είναι η ουσία της δημιουργικής αυτοθέσμησης. Επομένως, δεν μπορούν -και αν το επιτυγχάνουν δεν είναι παρά πραξικοπηματικά- να καθορίζουν την πορεία του Πανεπιστημίου άτομα και ομάδες που συμφωνούν με την παραβίαση των θεμελιωδών στόχων ή που γενικώς σιωπούν, όπως είναι π.χ. η ΔΑΠ-ΝΔΦΚ ή ο ανεξάρτητος facebookισμός της Ανοικτής Σχολής ή η αορίστως καλουμένη «σιωπηρή πλειοψηφία».

Εν τούτοις, καίτοι «η αρχή της πλειοψηφίας δεν αποτελεί λογική, αλλά πρακτική αναγκαιότητα της δημοκρατίας» (Γιώργος Κασσιμάτης, Συνταγματικό Δίκαιο ΙΙ), η ιδιότητα του Πανεπιστημίου ως προνομιακού δημοσίου χώρου διαβούλευσης συνυφαίνει τον θεσμό με το σύνολο των φοιτητών, ανεξαρτήτως του βαθμού συνειδητοποίησής τους. Ωστόσο, το ποσοτικό αίτημα της καθολικής συμμετοχής δεν αναιρεί το ποιοτικό αίτημα της συμφωνίας με τους θεμελιώδεις στόχους, αλλά τα δύο συγκεράννυνται σε τούτη την αρχή: η φοιτητική συνδικαλιστική δράση υπηρετεί τους συνειδητούς της στόχους μέσω δομών ανοικτών σε όλους τους φοιτητές.

Το διακύβευμα, βέβαια, εδώ είναι αφ' ενός να μην καταλήξουν οι δομές πλήρως εξαρτημένες από τους αδιάφορους για αυτές, όπως συμβαίνει σήμερα με το σχεδόν φετιχιστικό κυνηγητό της απαρτίας στις Γενικές Συνελεύσεις, και αφ' ετέρου να μην καταστεί η ακαδημαϊκή συνειδητότητα μία αποκλειστική ταυτότητα, από εκείνες που «μπορούμε να έχουμε εμείς και κανένας άλλος πέρα από εμάς, αφήνοντας απ' έξω όλους τους άλλους όσο και αν θέλουν να μάς μοιάσουν» (Fernando Savater, *Política para Amador*).

Το χρέος των συνειδητών ακαδημαϊκών πολιτών δεν είναι ούτε να κολακεύσουν ούτε να διοικήσουν τους αμέτοχους συναδέλφους τους, αλλά πολύ περισσότερο συνίσταται στην δημιουργία των προϋποθέσεων ενός φοιτητικού συνδικαλισμού βασισμένου στην καθημερινή εμπειρία και την άμεση δράση. Μόνον μία γενικεύσιμη προσωπική εμπειρία μπορεί να μετουσιωθεί σε συλλογική ακαδημαϊκή συνείδηση.

Έτσι αποκτά το αληθινό του νόημα το πρόταγμα της ανάτασης και της ανάταξης.

Η ανάταση σημαίνει την δημιουργία ενός νέου πολιτεύματος της Νομικής Σχολής, θεμελιωμένου στις αρχές της ισοκατανομής (θεματικές επιτροπές και επιτροπές ετών γύρω από την Γενική Συνέλευση, εκ περιτροπής ανάληψη ορισμένων καθηκόντων, ισότιμη πρόσβαση στους αναγκαίους πόρους, αντιφασιαστική πολιτική), της αναλογικότητας (ανάθεση καθηκόντων αναλόγως των ικανοτήτων και των ενδιαφερόντων του καθενός), του ελέγχου (συγκεκριμενοποίηση του τρόπου λειτουργίας των φοιτητικών δομών, εξάρτηση όλων των επί μέρους οργάνων από την κυρίαρχη Γενική Συνέλευση μέσω της αιρετότητας και της ανακλητότητας, διαφάνεια) και της λειτουργικής ασφάλειας (τακτικές και συχνές Γενικές Συνελεύσεις, ανθρώπινες συνθήκες διεξαγωγής των συλλογικών διαδικασιών). Δεν υπάρχει καθορισμένος τρόπος επίτευξης της Ανάτασης: τούτη απαιτεί συντονισμένη συναδελφική δράση, που θα μετέλθει κάθε μέσο, από την καθημερινή αμπελοφιλοσοφία του προαυλίου και του κυλικείου ως την συμμετοχή στις εκλογές. Κάποιοι σήμερα εναντιώνονται στον συλλογικό αγώνα (με το ψευδεπίγραφο σύνθημα της αντίθεσης στο παραταξιακό κατεστημένο), ενώ άλλοι αντιπαραθέτουν το πολιτικό στο θεσμικό. Η θεσμική ανάταση είναι η λύση η οποία θα επιφέρει την ανάταξη, την επανένταξη δηλαδή των αμέτοχων φοιτητών στην φυσιολογική τους θέση: το ενωμένο, συνειδητοποιημένο, θεσμικά συγκροτημένο, φοιτητικό σώμα. Σας φαίνεται αδύνατο; «Αν δεν πραγματοποιήσουμε το αδύνατο, θα βρεθούμε αντιμέτωποι με το αδιανόητο» (Murray Bookchin, *The Ecology of Freedom*)...

Το παραπάνω κείμενο δημοσιεύθηκε στην ιστοσελίδα του *Νομικού Παλμού* (nomikospalmos.gr) στις 13 Ιανουαρίου 2012.